

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การเดินทางท่องเที่ยวเป็นกิจกรรมเพื่อการพักผ่อนหย่อนใจ และผ่อนคลายความเครียดจากการทำงานและการดำเนินชีวิตประจำวันของมนุษย์อีกรูปแบบหนึ่งที่มีมาแต่โบราณกาล และได้มีการพัฒนารูปแบบของกิจกรรมการท่องเที่ยวให้มีความหลากหลายมากยิ่งขึ้น ทั้งนี้ เพื่อตอบสนองต่อความต้องการของนักท่องเที่ยวที่แตกต่างกัน เช่น การท่องเที่ยวเชิงนิเวศน์ การท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ การท่องเที่ยวเชิงศิลปวัฒนธรรม และการท่องเที่ยวเชิงเกษตร เป็นต้น

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (ททท.) ได้อธิบายศัพท์ “การท่องเที่ยว” ไว้ว่าเป็นคำที่มีความหมายค่อนข้างกว้างขวาง เพราะว่ามีได้หมายความแต่เฉพาะเพียงการเดินทางเพื่อพักผ่อนหย่อนใจ หรือเพื่อความสนุกสนานบันเทิงเริงรมย์ดังที่คนส่วนมากเข้าใจกัน การเดินทางเพื่อการประชุมสัมมนา เพื่อศึกษาหาความรู้ เพื่อการกีฬา เพื่อการติดต่อธุรกิจตลอดจนการเยี่ยมชมญาติพี่น้องก็นับว่าเป็นการท่องเที่ยวทั้งสิ้น ฉะนั้น ปรากฏการณ์เกี่ยวกับการท่องเที่ยวในเชิงเศรษฐกิจในปัจจุบันจึงเป็นกิจกรรมหรือธุรกิจขนาดใหญ่ที่มีการขยายตัวเพิ่มขึ้นตามลำดับ จนกระทั่งมีผู้กล่าวว่า ธุรกิจการท่องเที่ยวในทุกวันนี้ เป็นธุรกิจขนาดใหญ่ที่สุดในโลก หากเทียบกับธุรกิจอื่น ๆ ด้วยกัน เนื่องจากในปัจจุบันนี้ ธุรกิจการท่องเที่ยวได้ขยายตัวในระดับที่เรียกได้ว่าเป็น “อุตสาหกรรมการท่องเที่ยว” ที่สำคัญของแต่ละประเทศไปแล้ว เพราะการท่องเที่ยวเป็นอุตสาหกรรมที่นำรายได้เข้าสู่ประเทศอย่างต่อเนื่อง และมีแนวโน้มทำให้เศรษฐกิจของประเทศที่เจริญเติบโตสูงขึ้นอีกด้วย โดยวัตถุดิบที่ใช้ในการอุตสาหกรรมท่องเที่ยวที่สำคัญก็คือ ความสวยงามของธรรมชาติ ศิลปกรรม โบราณสถาน ขนบธรรมเนียมประเพณี ตลอดจนวิถีการดำเนินชีวิตของผู้คนที่แตกต่างทางวัฒนธรรม ผลผลิตของอุตสาหกรรมท่องเที่ยวซึ่งก็คือการบริการที่นักท่องเที่ยว ได้รับในรูปแบบต่าง ๆ อุตสาหกรรมท่องเที่ยวจึงเป็นอุตสาหกรรมบริการประเภทหนึ่ง ซึ่งเชื่อมโยงไปถึงธุรกิจหลากหลายประเภทอื่นได้แก่ ธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวโดยตรง คือ ด้านการขนส่ง ด้านโรงแรมและที่พัก ร้านอาหารและภัตตาคาร การนำเที่ยว การค้าขายของที่ระลึก ธุรกิจเหล่านี้เป็นผลผลิตหลักที่นักท่องเที่ยวหวังจะได้รับ ความสะดวกสบาย ความพึงพอใจ และความปลอดภัยตลอดการเดินทางท่องเที่ยว นอกจากนี้ยังมีธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวโดยทางอ้อม คือ การผลิตสินค้า เกษตรกรรม การผลิตสินค้าหัตถกรรมพื้นบ้านต่าง ๆ เป็นต้น

จีและคณะ (Gee, Choy and Makens. 1984 : 14 อ้างถึงใน นิรุบล อนันต์. 2550 : 2-3) ได้อธิบายให้เห็นถึงความสัมพันธ์ของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวกับธุรกิจต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

1. ธุรกิจที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับนักท่องเที่ยว เช่น บริษัทการบิน โรงแรมและที่พัก การขนส่งภาคพื้นดิน บริษัทนำเที่ยว ภัตตาคาร และร้านค้าปลีกต่าง ๆ

2. ธุรกิจสนับสนุนการท่องเที่ยวหรือมีความเชี่ยวชาญในสาขาวิชาการต่าง ๆ เช่น บริษัทจัดนำเที่ยว วารสารหรือผลิตภัณฑ์เกี่ยวกับการนำเที่ยว บุคลากรฝ่ายบริหารในธุรกิจ โรงแรม และบริษัทที่ทำการศึกษาวิจัย หรือวางแผนพัฒนาการท่องเที่ยว และแหล่งท่องเที่ยว

3. หน่วยงานหรือองค์กรต่าง ๆ ของรัฐ รัฐวิสาหกิจหรือเอกชน ซึ่งมีหน้าที่ในการวางแผนพัฒนา อนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยว สถาบันการเงิน บริษัทก่อสร้าง สถาบันการศึกษาที่ให้การศึกษาศึกษา และการฝึกอบรมที่เกี่ยวกับวิชาการท่องเที่ยว และอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวซึ่งเป็นอุตสาหกรรมบริการที่ก่อให้เกิดธุรกิจหลากหลายประเภทเป็นลูกโซ่ทั้งที่เป็นธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวโดยตรง และโดยทางอ้อมหรือธุรกิจสนับสนุนการท่องเที่ยวต่าง ๆ นั้น ถือได้ว่าการซื้อบริการของนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศเป็นการส่งสินค้าออกอย่างหนึ่ง ซึ่งสินค้านี้เป็นสินค้าที่ไม่อาจมองเห็นได้ด้วยสายตา เพราะสินค้านี้คือการบริการต่าง ๆ ที่นักท่องเที่ยวซื้อหรือใช้ โดยการผลิตสินค้า คือ การบริการนั้นจะต้องมีการลงทุนผลิตสินค้าการบริการต่าง ๆ และต้องมีการว่าจ้างแรงงานเพื่อให้บริการแก่นักท่องเที่ยวอีกด้วย ซึ่งผลประโยชน์ก็จะตกได้อยู่ภายในประเทศ นอกจากผลประโยชน์ที่ประเทศจะได้รับโดยตรงจากการซื้อบริการของนักท่องเที่ยวเป็นเงินตราต่างประเทศ (เงินตราต่างประเทศหมุนเวียนภายในประเทศ) แล้วยังช่วยให้เกิดการสร้าง อาชีพอีกหลากหลายแขนงอีกด้วย

จึงเห็นได้ว่า อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวมีบทบาทสำคัญต่อเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง โดยสรุปได้ดังต่อไปนี้

1. เป็นแหล่งที่มาของเงินตราต่างประเทศ อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวก่อให้เกิดรายได้เป็นเงินตราต่างประเทศไหลเวียนเข้าสู่ประเทศ โดยรายได้จากการท่องเที่ยวได้กลายเป็นรายได้หลักอันดับที่ 1 ของประเทศไปแล้ว เมื่อเทียบกับรายได้จากสินค้าส่งออกประเภทอื่น ๆ

2. ช่วยลดภาวะการขาดดุลการค้าประเทศที่กำลังพัฒนาในโลกล้วนแต่ตกอยู่ภายใต้สภาพการณ์ขาดดุลทางการค้าแทบทั้งสิ้น โดยเฉพาะประเทศไทย เมื่อกลุ่มประเทศโอเป็คผู้ผลิตน้ำมันได้ประกาศขึ้นราคาน้ำมันสูงขึ้น ประเทศไทยต้องเสียให้กับดุลยภาพการชำระเงินออกนอกประเทศเป็นจำนวนเงินมหาศาลไปด้วย แม้รายได้จากอุตสาหกรรมท่องเที่ยวนั้นจะไม่สามารถลบสภาพหรือภาวะการขาดดุลการค้าให้กับประเทศไทยได้ทั้งหมดก็ตาม แต่ก็มีส่วนช่วยลดภาวะการขาดดุลการค้าให้น้อยลงไปได้มาก

3. การสร้างอาชีพ และการจ้างแรงงาน เนื่องจากอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวเป็น อุตสาหกรรมบริการ ที่ต้องใช้แรงงานคนในการทำหน้าที่ให้บริการ รายได้จากอุตสาหกรรม การท่องเที่ยว จึงเป็นรายได้ที่กระจายไปสู่ประชากรภายในประเทศอย่างกว้างขวาง โดยเป็นการสร้าง งาน (จ้างแรงงาน) สร้างอาชีพ (การประกอบธุรกิจ) ที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวทั้ง โดยทางตรง เช่น ธุรกิจโรงแรม ภัตตาคาร หรือบริษัทนำเที่ยว ฯลฯ และโดยทางอ้อม เช่น การผลิตสินค้าหัตถกรรม พื้นบ้าน หรือผลิตภัณฑ์จากการเกษตรต่าง ๆ เป็นต้น เพื่อตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยว ก็เป็นอาชีพเสริมที่ทำรายได้ให้กับประชากรภายในประเทศได้เป็นอย่างดี

4. กระตุ้นให้เกิดรายได้เข้าสู่ประเทศอย่างต่อเนื่อง เมื่อนักท่องเที่ยวได้ตัดสินใจเดินทางเข้า มาในประเทศแล้ว นักท่องเที่ยวจะต้องมีรายจ่ายเข้าสู่ประเทศ นับตั้งแต่ค่าใช้จ่ายในการเตรียมตัว เดินทาง ค่าใช้จ่ายในการเดินทางเข้าประเทศ เช่น ค่าเอกสารเดินทาง ค่าติดต่อกับหน่วยงานของรัฐ ของเจ้าของประเทศ ฯลฯ ค่าใช้จ่ายในระหว่างการเดินทาง ได้แก่ ค่าอาหาร ค่าที่พัก ค่ายานพาหนะ ค่าเข้าเที่ยวชมสถานที่ท่องเที่ยวต่าง ๆ ค่าสินค้าของที่ระลึก เป็นต้น

5. อุตสาหกรรมการท่องเที่ยว เป็นอุตสาหกรรมที่ไม่มีขีดจำกัดในการจำหน่าย และใน การผลิต เมื่อเปรียบเทียบกับอุตสาหกรรมอื่น ๆ เพราะจำนวนประชากรโลกมีการเพิ่มจำนวนอยู่ ตลอดเวลา ประกอบกับวิวัฒนาการด้านการขนส่งที่สามารถขนส่งผู้โดยสารได้เป็นจำนวนมากมี ความหลากหลายและปลอดภัย ทำให้ค่าใช้จ่ายในการเดินทางถูกลง การเดินทางจึงมิได้ถูกจำกัด เฉพาะกลุ่มที่มีรายได้สูงอีกต่อไปตั้งแต่ก่อน และวัตถุประสงค์ของอุตสาหกรรมท่องเที่ยว คือ ความ สบายงามของธรรมชาติ โบราณสถาน อาคารบ้านเรือนในท้องถิ่น ตลอดจนขนบธรรมเนียมประเพณี และศิลปวัฒนธรรมที่แตกต่าง เช่น ตลาดน้ำ ประเพณีลอยกระทง หรือสงกรานต์ เป็นต้น ซึ่งสิ่ง เหล่านี้มีความ คงทนยั่งยืนไม่ผันแปรหรือขึ้นอยู่กับสภาพอากาศ ดังนั้น อุตสาหกรรมที่มีการ ให้บริการเป็นสำคัญจึงไม่ต้องพึ่งพิงดินฟ้าอากาศเหมือนกับการผลิตสินค้าการเกษตร หรือ อุตสาหกรรมอื่นๆ

6. ช่วยสนับสนุนฟื้นฟู และอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมประเพณี ซึ่งเป็นสิ่งที่ดึงดูดให้ นักท่องเที่ยวเดินทางมาท่องเที่ยวภายในประเทศ

7. ช่วยส่งเสริมให้เกิดความปลอดภัย และความมั่นคงแก่ประเทศ และสถานที่ท่องเที่ยว เพราะนักท่องเที่ยวจะเลือกเดินทางท่องเที่ยวในประเทศ และเขตพื้นที่ที่มีความปลอดภัยต่อชีวิต และทรัพย์สิน

8. ช่วยเสริมสร้างสันติภาพสัมพันธไมตรี และความเข้าใจอันดีของมวลมนุษย์ เพราะทำให้ มนุษย์ที่มีความแตกต่างทางเชื้อชาติ ศาสนา และวัฒนธรรมได้มีโอกาสพบปะทำความรู้จักและ เข้าใจถึงความแตกต่างดังกล่าว ซึ่งจะนำไปสู่ความสามัคคีสมานฉันท์ และสันติภาพแก่โลก ดังที่

สหประชาชาติได้เคยประกาศให้ปี พ.ศ. 2510 (ค.ศ. 1967) เป็นปีการท่องเที่ยวสากล และได้กำหนดคำขวัญไว้ว่า “การท่องเที่ยวเป็นหนทางไปสู่สันติภาพ” (Tourism is a Passport to Peace)

อุตสาหกรรมการท่องเที่ยว จึงมีบทบาทสำคัญต่อเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองของประเทศเป็นอย่างมาก โดยเฉพาะเป็นแหล่งที่มาของรายได้ที่เป็นเงินตราต่างประเทศ ซึ่งมีส่วนช่วยในการสร้างเสถียรภาพให้กับดุลการชำระเงินให้กับต่างประเทศ รายได้ดังกล่าวจึงมีส่วนช่วยผ่อนคลายให้ภาวะความเสียบริียบในเรื่องดุลการชำระเงินได้อย่างมาก รัฐบาลไทยจึงได้ให้ความสำคัญต่ออุตสาหกรรมท่องเที่ยวเป็นอันมาก โดยได้ประกาศว่าการส่งเสริมการท่องเที่ยวเป็นนโยบายหลักที่สำคัญประการหนึ่ง ได้พยายามหามาตรการในการวางแผนดำเนินการ เพื่อขยายอุตสาหกรรมท่องเที่ยวให้กว้างขวาง เพื่อนำรายได้ที่เป็นเงินตราต่างประเทศเข้าสู่ประเทศมากยิ่งขึ้นในอนาคต ในขณะที่เดียวกันรัฐบาลไทยก็ได้ให้ความสำคัญ ส่งเสริมและผลักดันให้คนไทยหันกลับมาท่องเที่ยวภายในประเทศเพิ่มมากขึ้น ไปด้วย โดยจัดให้มีการส่งเสริมโฆษณาประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวต่าง ๆ ภายในประเทศผ่านโครงการส่งเสริมการท่องเที่ยวภายในประเทศ (Domestic Tourism) ต่าง ๆ เช่น “โครงการสัมผัสมุมมองใหม่เมืองไทย” หรือที่เรียกว่า “Unseen Thailand” ของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยที่ตระหนักให้คนไทยหันกลับมาท่องเที่ยวภายในประเทศไทย โดยแนะนำสถานที่ท่องเที่ยวที่มีความมหัศจรรย์ทางธรรมชาติ เช่น ทะเลแหวก จังหวัดกระบี่ ทุ่งบัวตอง จังหวัดเชียงใหม่ หรือ “โครงการวันธรรมดาที่ไม่ธรรมดา” เป็นต้น ทั้งนี้เพื่อลดภาวะการขาดดุลการค้าในภาวะที่ราคาน้ำมันดิบดิบตัวสูงขึ้นอย่างมากเป็นประวัติการณ์

ด้วยเหตุผลของความสำคัญของอุตสาหกรรมท่องเที่ยว ทำให้รัฐบาลไทยและการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย เล็งเห็นถึงปัญหา และให้ความสำคัญกับอุตสาหกรรมท่องเที่ยวภายในประเทศเป็นอันดับต้นๆ โดยเฉพาะปัญหาการที่คนไทยใช้เงินไปท่องเที่ยวต่างประเทศกันมา อันมีผลในเชิงเศรษฐกิจและสังคม โดยได้พยายามส่งเสริมให้คนไทยท่องเที่ยวภายในประเทศเพิ่มขึ้น เพื่อดึงดูดและจูงใจให้นักท่องเที่ยวชาวไทยหันมาใช้จ่ายเงินตราในการท่องเที่ยวภายในประเทศเพิ่มมากขึ้น การท่องเที่ยวภายในประเทศนอกจากจะเป็นเครื่องมือทางนโยบายทางเศรษฐกิจและสังคมของรัฐแล้ว ยังถือว่าเป็นบริการและสวัสดิการทางสังคมที่รัฐควรพึงส่งเสริมและจัดให้กับประชาชนอีกส่วนหนึ่งด้วย

รัฐบาลไทย จึงบรรจุแผนพัฒนาการท่องเที่ยวไว้ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ตั้งแต่ฉบับที่ 4 (พ.ศ. 2520 - 2524) จนถึงปัจจุบัน คือ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 10 (พ.ศ. 2550 – 2554) โดยแผนพัฒนาการท่องเที่ยวตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 10 และตามนโยบายเศรษฐกิจของรัฐบาลไทย ได้กำหนดเป้าหมายที่จะพัฒนาประเทศไทยให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวคุณภาพ มีมาตรฐานความปลอดภัยและบริการระดับสากล โดยเน้น

เอกลักษณ์และวัฒนธรรมไทยควบคู่กับการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ ส่งเสริมการตลาดท่องเที่ยวเชิงรุกทั้งในประเทศและต่างประเทศเพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยวคุณภาพ อีกทั้งปรับปรุงโครงสร้างการท่องเที่ยวภาคบริการและการค้า พื้นฟูแหล่งท่องเที่ยวที่เสื่อมโทรม และพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวใหม่ในเชิงกลุ่มพื้นที่ที่มีศักยภาพ เพื่อสร้างทางเลือกใหม่แก่อุตสาหกรรมการท่องเที่ยว รวมทั้งพัฒนาระบบโครงสร้างพื้นฐาน เพื่อเชื่อมโยงและอำนวยความสะดวกในการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว และสนับสนุนการพัฒนาธุรกิจบริการที่มีความโดดเด่นทางวัฒนธรรมและความเป็นไทย และมีศักยภาพเพื่อรองรับความต้องการของตลาดโลก นอกจากนี้ยังส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตรในลักษณะที่ให้ผู้ชมชนเกษตรใช้ประโยชน์จากการนำทรัพยากรทางเกษตรในพื้นที่มาใช้ประโยชน์ในการท่องเที่ยว เพื่อให้เกิดรายได้โดยตรง ทั้งจากการจำหน่ายสินค้าและการให้บริการแก่นักท่องเที่ยว ตลอดจนสามารถดำเนินการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรให้อยู่ในรูปของธุรกิจท่องเที่ยวเพื่อที่จะสามารถแข่งขันในตลาดได้อย่างยั่งยืนต่อไป ทั้งนี้ เพื่อให้เป็นไปตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 10 (พ.ศ. 2550 -2554) ที่มีเป้าหมายให้ลดความเสี่ยงที่จะเกิดการขาดดุลบัญชีเดินสะพัดและดุลการชำระเงินอีกด้วย

ตลอดระยะเวลาที่ผ่านมาการท่องเที่ยวของประเทศไทยได้เจริญรุ่งเรืองรุดหน้ามาตามลำดับ เป็นผลให้เกิดรายได้หมุนเวียนมีมูลค่านับแสนล้านบาท ซึ่งส่งผลดีต่อเศรษฐกิจโดยรวมของประเทศ แต่ในด้านตรงกันข้ามการเติบโตของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวกับทำให้สภาพแวดล้อมในแหล่งท่องเที่ยวและภาพพจน์ของการท่องเที่ยวลดถอยลง การจัดการการท่องเที่ยวโดยทั่วไปมักประสบปัญหาที่สวนทางกันระหว่างการพัฒนาการท่องเที่ยวกับอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติและสังคม ได้มีความพยายามมาโดยตลอด ที่จะพัฒนาการท่องเที่ยวในทิศทางที่ประสานกับการอนุรักษ์ ด้วยการวางกลยุทธ์ในการพัฒนาอย่างรอบคอบตรงตามหลักวิชาการ แต่ในการดำเนินการที่ผ่านมา แนวทางต่าง ๆ เหล่านี้ยังไม่สามารถปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพด้วยสาเหตุหลายประการ ที่สำคัญคือ ความสับสนในการพัฒนากับการอนุรักษ์ และกระแสโลกที่ให้ความสำคัญกับการพัฒนาที่ยั่งยืน จึงก่อให้เกิดกระแสการพัฒนาการท่องเที่ยว 3 ด้าน คือ (กองอนุรักษ์ การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, 2544 : 1)

1. กระแสความต้องการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ
2. กระแสความต้องการของนักท่องเที่ยวในการศึกษาเรียนรู้สิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ
3. กระแสความต้องการพัฒนาคน โดยการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์

จากพลัง 3 กระแสนี้ จึงทำให้เกิดแนวคิดการพัฒนารูปแบบการท่องเที่ยวแนวใหม่ที่ป้องกันผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม และเพื่อการรักษาระบบนิเวศน์ของธรรมชาติ นั่นคือ Green tourism หรือ Ecotourism ซึ่งเป็นรูปแบบการท่องเที่ยวที่มีกรอบและโครงสร้างย่อย ๆ ที่รวมกัน แล้วสามารถ

นำไปสู่การพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนได้ นักวิชาการจากสมาคมส่งเสริมการท่องเที่ยวภาคพื้นแปซิฟิก (PATA) องค์การการท่องเที่ยวโลก (WTO) และนักวิชาการในอุตสาหกรรมท่องเที่ยวทั้งจากยุโรป สหรัฐอเมริกา ต่างให้คำจำกัดความของ Ecotourism บนพื้นฐานขององค์ประกอบว่าเป็นการท่องเที่ยวที่มีการรับผิดชอบในแหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติ มีการจัดการสิ่งแวดล้อม และการให้ความรู้การศึกษาธรรมชาติสิ่งแวดล้อม โดยประชาชนในท้องถิ่นจะต้องมีส่วนร่วมในการจัดการร่วมคิดร่วมดำเนินการ ร่วมรับผลประโยชน์ และบำรุงรักษา เพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างมีคุณภาพ และประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดี ช่วงกระแสของการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมแพร่ขยายไปทั่วโลก และการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (ททท.) ก็ได้จัดทำแผนพัฒนาอนุรักษ์การท่องเที่ยว โดยได้จัดตั้งคณะทำงานเพื่อการศึกษา เรื่อง Ecotourism หรือ “การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์” ซึ่งการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ หมายถึง การท่องเที่ยวอย่างมีความรับผิดชอบต่อแหล่งธรรมชาติที่มีเอกลักษณ์เฉพาะถิ่น และแหล่งวัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องเนื่องกับระบบนิเวศ สิ่งแวดล้อมและการท่องเที่ยว โดยมีกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันของผู้ที่เกี่ยวข้อง ภายใต้การจัดการอย่างมีส่วนร่วมของท้องถิ่น เพื่อมุ่งให้เกิดจิตสำนึกต่อระบบนิเวศน์และการพัฒนาอย่างยั่งยืน องค์ประกอบของการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ มี 4 ประการคือ (กองอนุรักษ์ การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. 2544 : 1-2)

1. องค์ประกอบด้านพื้นที่ เป็นการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวที่เกี่ยวข้องกับธรรมชาติที่มีเอกลักษณ์เฉพาะถิ่น และประวัติศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับระบบนิเวศน์ ในพื้นที่นั้น ๆ ดังนั้น องค์ประกอบด้านพื้นที่จึงเป็นการท่องเที่ยวที่มีพื้นฐานอยู่กับธรรมชาติ
2. องค์ประกอบด้านการจัดการ เป็นการท่องเที่ยวที่มีความรับผิดชอบต่อ (Responsible Travel) โดยไม่ก่อให้เกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและสังคมมีการจัดการที่ยั่งยืนครอบคลุมไปถึงการอนุรักษ์ทรัพยากร การจัดการสิ่งแวดล้อม การป้องกันและจำกัดมลพิษและควบคุมการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างมีขอบเขต จึงเป็นการท่องเที่ยวที่มีการจัดการอย่างยั่งยืนเพื่อให้เกิดเป็นการท่องเที่ยวที่มีความรับผิดชอบต่อที่ไม่มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและสังคม
3. องค์ประกอบด้านกิจกรรมและกระบวนการ เป็นการท่องเที่ยวที่มีกระบวนการเรียนรู้ โดยมีการให้การศึกษาเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมและระบบนิเวศน์ของแหล่งท่องเที่ยว เป็นการเพิ่มพูนความรู้ ประสบการณ์ ความประทับใจ เพื่อสร้างความตระหนักและปลูกจิตสำนึกที่ถูกต้องต่อนักท่องเที่ยว ประชาชนท้องถิ่น และผู้ประกอบการที่เกี่ยวข้อง จึงเป็นการท่องเที่ยวสิ่งแวดล้อมศึกษา
4. องค์ประกอบด้านการมีส่วนร่วม เป็นการท่องเที่ยวที่มีการคำนึงถึงการมีส่วนร่วมของชุมชนและประชาชนท้องถิ่นที่มีส่วนร่วมในการคิดวางแผน ปฏิบัติตามแผน ได้รับประโยชน์ ติดตามตรวจสอบ ตลอดจนร่วมบำรุงรักษาทรัพยากรท่องเที่ยว อันจะก่อให้เกิดผลประโยชน์ในท้องถิ่น ทั้งการกระจายรายได้ การยกระดับคุณภาพชีวิตและการได้รับผลตอบแทนเพื่อนำกลับมา

บำรุงรักษาและจัดการแหล่งท่องเที่ยวด้วย และในที่สุดแล้วท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการควบคุมการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างมีคุณภาพ ท้องถิ่นในที่นี่เริ่มต้นจากระดับรากหญ้าจนถึงการปกครองส่วนท้องถิ่น และอาจรวมไปถึงการมีส่วนร่วมของผู้ที่เกี่ยวข้อง จึงเป็นการท่องเที่ยวอย่างมีส่วนร่วมของชุมชน หากการท่องเที่ยวใดมีองค์ประกอบที่สมบูรณ์ตามลักษณะดังกล่าวข้างต้น จัดได้ว่าเป็นการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ที่สมบูรณ์ หากขาดหรือปราศจากข้อใดข้อหนึ่งไปความสมบูรณ์จะลดน้อยลงจนอาจกลายเป็นการท่องเที่ยวรูปแบบอื่น ๆ จากลักษณะการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ดังกล่าว มีสิ่งที่จะต้องทำความเข้าใจเพิ่มเติม ดังนี้ (กองอนุรักษ์ การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, 2544 : 4)

1. การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ เป็นการท่องเที่ยวแนวใหม่ที่แตกต่างจากการท่องเที่ยวแบบปกติหรือแบบประเพณีนิยม ซึ่งเป็นการท่องเที่ยวที่มุ่งเน้นความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวเป็นหลัก และเน้นการส่งเสริมเพื่อรายได้ทางเศรษฐกิจเป็นสำคัญ

2. การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ไม่ใช่สิ่งตรงข้ามกับการท่องเที่ยวแบบคณะใหญ่ (Mass Tourism) เพราะการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ไม่ได้ถูกจำกัดที่ขนาดของการท่องเที่ยว แต่จำกัดที่รูปแบบกิจกรรมและขนาดที่เหมาะสมกับพื้นที่ นักท่องเที่ยวกลุ่มเล็ก ๆ สามารถทำลายสิ่งแวดล้อมได้เช่นเดียวกันหรือมากกว่านักท่องเที่ยวคณะใหญ่หากปราศจากการจัดการที่ดี การจัดการกับการท่องเที่ยวคณะใหญ่ในทิศทางและภายใต้รูปแบบการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ได้ จัดเป็นการท่องเที่ยวแบบคณะใหญ่

3. การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ไม่จำเป็นต้องเป็นการจัดการที่ง่าย ๆ ราคาถูก มีรูปแบบการท่องเที่ยวที่ยากลำบาก มีรายได้จากการท่องเที่ยวน้อย เพียงแต่มีการจัดการที่ดี มีการรักษาสีเขียวสิ่งแวดล้อมอย่างมีประสิทธิภาพ มีการประสานความเข้าใจกับนักท่องเที่ยวและให้ประโยชน์ที่เหมาะสมตามความคาดหวังของนักท่องเที่ยว การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์อาจตอบสนองนักท่องเที่ยวได้ทุกกลุ่ม ทุกระดับและมีรายได้สูงได้เช่นกัน

4. การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ จึงให้ความสำคัญในการศึกษาและสร้างจิตสำนึกมากกว่าการให้ความพึงพอใจอย่างไม่มีการขอบเขตของนักท่องเที่ยว ดังนั้น จึงเป็นการท่องเที่ยวที่ต้องมีการประสานความเข้าใจกันอย่างเหมาะสมตลอดกระบวนการ จากการศึกษากำหนดความหมายและนโยบายการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์แล้ว ทำให้ทราบว่า การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ หมายถึง รูปแบบการท่องเที่ยวเพื่อการรักษาสิ่งแวดล้อม เป็นการจัดการการท่องเที่ยวที่รักษาคุณภาพทั้งการท่องเที่ยวในแหล่งธรรมชาติและแหล่งวัฒนธรรมอันจะนำไปสู่การจัดการการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อตอบสนองความจำเป็นทางเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และสุนทรียภาพ โดยใช้ทรัพยากรอันทรงคุณค่าอย่างชาญฉลาด สามารถรักษาเอกลักษณ์ความเป็นธรรมชาติและวัฒนธรรมไว้นานที่สุด เกิดผลกระทบน้อยที่สุด และใช้ประโยชน์ได้ตลอดกาลยาวนานที่สุด

ตำบลบางน้ำผึ้ง อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ เป็นที่ราบลุ่มริมน้ำเจ้าพระยา มีทัศนียภาพที่สวยงาม ร่มรื่น พื้นดินบริเวณนี้มีความอุดมสมบูรณ์เต็มไปด้วยสารอาหารของพืชนานาชนิด อาชีพดั้งเดิมของตำบลบางน้ำผึ้ง คือ อาชีพทำสวนผลไม้ ซึ่งมีมะม่วงน้ำดอกไม้ และกล้วยหอมเป็นผลไม้ที่สร้างชื่อเสียงเป็นอย่างมาก เนื่องจากที่พื้นที่แถบนี้มีสวนผลไม้มากมาย น้ำหวานจากดอกไม้มานานานชนิด ได้ดึงดูดให้สิ่งมาอาศัยทำรังอยู่โดยทั่วไป ในพื้นที่นี้ชาวบ้านได้นำน้ำผึ้งมาตักบาตร จึงได้ขนานนามแผ่นดินแห่งนี้ว่า "บางน้ำผึ้ง"

อาณาเขตตำบลบางน้ำผึ้งทิศเหนือ ติดกับ ตำบลบางกอบัว อำเภอพระประแดง ทิศใต้ ติดกับ ตำบลบางกระสอบ อำเภอพระประแดง ทิศตะวันออก ติดกับ แม่น้ำเจ้าพระยา (เขตบางนา) ทิศตะวันตก ติดกับ ตำบลบางยอ ตำบลบางกอบัว และอำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ

ตำบลบางน้ำผึ้งมีประชากร 4,774 คน ประกอบด้วย 1,323 หลังคาเรือน แยกเป็น ชาย 2,286 หญิง 2,488 อาชีพหลักของประชากรคือ ทำสวน และรับจ้าง อาชีพเสริม คือ เลี้ยงปลาและขายไม้ประดับ

เส้นทางคมนาคม การเดินทางเข้าสู่ตำบลสามารถเดินทางได้ 2 ทาง คือ ทางบกใช้ถนนสายสุขสวัสดิ์ ตรงไปทางป้อมพระจุลจอมเกล้าฯ ถึงสามแยกพระประแดง แล้วเลี้ยวซ้ายที่แยกไฟแดง ผ่านที่ว่าการอำเภอพระประแดง แล้วเลี้ยวซ้ายเข้าถนนเพชรหึงส์ ซึ่งเป็นถนนสายหลักประมาณ 4 กิโลเมตร แล้วเลี้ยวขวาเข้าถนนบัวผึ่งพัฒนา ส่วนทางน้ำนั้น ข้ามฝั่งที่ท่าเรือสรรพาวุธ แล้วข้ามมาที่วัดบางน้ำผึ้งนอก สถานที่ท่องเที่ยวที่สำคัญของตำบลบางน้ำผึ้ง คือ ตลาดน้ำบางน้ำผึ้งซึ่งเปิดอย่างเป็นทางการและเริ่มมีคนมาท่องเที่ยวตั้งแต่ปี พ.ศ. 2547

จากการศึกษาเรื่องของการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ทำให้ผู้วิจัยได้ทราบว่า ตลาดน้ำบางน้ำผึ้งได้เข้าอยู่ในเกณฑ์ของการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ เพราะลักษณะการท่องเที่ยวยังคงความเป็นธรรมชาติ มีการทำธุรกิจชุมชนเป็นการประกอบธุรกิจโดยชาวบ้านในชุมชนท้องถิ่นทั้งหมด เพื่อมุ่งหวังยกระดับรายได้และใช้วิถีชีวิตในชุมชน ซึ่งการประกอบธุรกิจชุมชนบางแห่งก็ประสบผลสำเร็จบางแห่งก็ไม่ประสบผลและพบปัญหามากมาย หรือแม้แต่ธุรกิจที่ประสบผลสำเร็จก็ยังมีปัญหาแอบแฝงอยู่ ดังนั้น หน่วยงานที่เกี่ยวข้องจึงต้องพัฒนาธุรกิจชุมชนภายใต้แนวคิดการพัฒนาอย่างยั่งยืน เพื่อมุ่งไปสู่ระบบเศรษฐกิจแบบพึ่งพาตนเองด้วยการเปิดโอกาสให้ธุรกิจชุมชนมีส่วนร่วมและเรียนรู้เกี่ยวกับทักษะต่าง ๆ ที่จำเป็นต่อการประกอบธุรกิจ เพื่อไปสู่การพัฒนาอย่างยั่งยืน ตลาดน้ำบางน้ำผึ้งมีแนวคิดมาจากตลาดน้ำดั้งเดิมซึ่งเป็นวิถีชีวิตของชาวบ้านที่มีมาเมื่อประมาณ 40 กว่าปี ซึ่งในสมัยก่อนการคมนาคมมักจะใช้การสัญจรทางน้ำเป็นส่วนใหญ่ เนื่องจากพื้นที่เป็นที่ราบลุ่มริมแม่น้ำเจ้าพระยา มีลำคลองอยู่ทั่วไป ซึ่งคลองแต่ละแห่งมักจะเชื่อมต่อกับแม่น้ำเจ้าพระยา ในอดีตชาวบ้านส่วนใหญ่มักจะมีอาชีพทำสวนผลไม้ เพราะดินมีความอุดมสมบูรณ์มาก

น้ำท่าบริบูรณ์ ทำให้มีผลผลิตทางการเกษตรออกมามีจำนวนมากมาย เช่น มะม่วง มะพร้าว หอมกัวย มะนาว เป็นต้น ชาวบ้านจึงได้รวมตัวกันนำผลผลิตเหล่านั้นใส่เรือมาจำหน่ายที่ปากคลองทำให้เกิดเป็นตลาดน้ำขึ้นมา แต่ต่อมาเมื่อการคมนาคมเปลี่ยนแปลงเป็นการสัญจรทางบกซึ่งสะดวกสบายกว่า การสัญจรทางน้ำก็ลดความสำคัญลงตามลำดับ วิธีชีวิตชุมชนริมน้ำและตลาดน้ำจึงเกิดการเปลี่ยนแปลง ต่อมาเมื่อเกิดน้ำท่วม ซึ่งเกิดจากน้ำเหนือไหลบ่าและน้ำทะเลหนุนทำให้น้ำท่วมพื้นที่เพาะปลูกของชาวบ้านเสียหาย พื้นที่สวนถูกปล่อยให้รกร้างและบางส่วนเปลี่ยนมือไปอยู่กับนายทุนหน่วยงานราชการจึงยื่นมือเข้ามาช่วยเหลือ โดยสร้างเขื่อนล้อมรอบชุมชนกระเพาะหมู เมื่อน้ำไม่ท่วมชาวบ้านบางส่วนจึงกลับมาประกอบอาชีพเพาะปลูกตามเดิม พื้นที่รกร้างว่างเปล่าได้รับการฟื้นฟูอีกครั้งหนึ่ง

เนื่องด้วยตำบลบางน้ำผึ้งมีอาณาเขตใกล้กับแม่น้ำเจ้าพระยาและยังคงความสมบูรณ์ตามรูปแบบสวนเกษตรดั้งเดิมที่มีอยู่เพียงผืนเดียวและเป็นผืนสุดท้ายที่อยู่ใกล้กรุงเทพมหานครมากที่สุด (องค์การบริหารส่วนตำบลบางน้ำผึ้ง, 2552 : 25) คณะรัฐมนตรีจึงได้มีมติให้อนุรักษ์พื้นที่สีเขียวในบริเวณ 6 ตำบลนี้ ตั้งแต่เมื่อปี พ.ศ. 2520 บริเวณนี้จึงเป็นแหล่งผลิตอากาศบริสุทธิ์ให้กับประชาชนในเขตจังหวัดสมุทรปราการ และกรุงเทพฯ นอกจากนี้ประโยชน์ทางด้านสิ่งแวดล้อม เพื่อคงสภาพของพื้นที่สีเขียวไว้อย่างยั่งยืน ชุมชนและหน่วยงานราชการท้องถิ่น โดยความร่วมมือจากองค์กรวิชาการอิสระหลายหน่วยงาน จึงมีโครงการพัฒนาพื้นที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวแบบผสมผสานเชิงอนุรักษ์ (Eco-Tourism) ระหว่างสวนเกษตรซึ่งเป็นอาชีพหลักของคนในพื้นที่ และการศึกษาวิถีชีวิตชุมชนไทย เพื่อให้คู่งกระเพาะหมูแห่งนี้เป็นสถานที่พักผ่อนให้ความรู้ ความเพลิดเพลิน เปิดโอกาสให้นักท่องเที่ยวได้สัมผัสกับความงามตามธรรมชาติที่ไม่ไกลจากเมืองหลวง อาทิذىไหนอยากได้อากาศบริสุทธิ์ก็สามารถแวะมาได้ทันที ตลาดน้ำบางน้ำผึ้งเกิดจากแนวคิดขององค์การบริหารส่วนตำบลบางน้ำผึ้ง และประชาชนในพื้นที่ที่มีความเห็นพ้องต้องกันว่าต้องการทำตลาดน้ำขึ้นมา ทั้งนี้ในเบื้องต้น ต้องการจัดทำเป็นศูนย์จำหน่ายผลิตผลทางการเกษตรเท่านั้น แต่เมื่อนำเอาแนวคิดดังกล่าวเข้าสู่ที่ประชุมประชาคมตำบล ได้รับการตอบรับและขยายกรอบการดำเนินงานให้กว้างขึ้นในลักษณะศูนย์จำหน่ายสินค้าของชุมชน องค์การบริหารส่วนตำบลบางน้ำผึ้งจึงได้รับเอาแนวทางดังกล่าวมาดำเนินการ โดยการประสานกับกลุ่มองค์กร กลุ่มอาชีพ หน่วยงานราชการในพื้นที่ รวมทั้งขอรับการสนับสนุนงบประมาณจากองค์การบริหารส่วนจังหวัดสมุทรปราการ รวมกับงบประมาณขององค์การบริหารส่วนตำบลบางน้ำผึ้งที่มีอยู่ ออกแบบสร้างศูนย์จำหน่ายสินค้าชุมชนตลาดน้ำบางน้ำผึ้ง โดยการจัดสร้างซุ้มสำหรับขายของ ซุ้มจำหน่ายสินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ และสะพานปูนริมคลอง ปรับปรุงสภาพภูมิทัศน์พื้นที่โดยรอบ จัดหาสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ รวมใช้ระยะเวลาในการดำเนินงานกว่า 3 ปี จึงสามารถเปิดดำเนินการได้ ปัจจุบันนี้ชาวบ้านในตำบล

บางน้ำผึ้งและตำบลใกล้เคียงได้นำเอาพืชผัก ผลไม้ที่มีอยู่ในสวน อาหารคาวหวานพื้นเมืองและงานฝีมือมาจำหน่าย ซึ่งเป็นนโยบายหลักขององค์การบริหารส่วนตำบลบางน้ำผึ้งตั้งแต่ปี พ.ศ. 2547 เป็นต้นมา ที่เน้นการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ อันเป็นที่มาของการดำเนินการและการดำรงเอกลักษณ์ของตลาดน้ำบางน้ำผึ้งในปัจจุบัน

จากความเป็นมาและนโยบายส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ องค์การบริหารส่วนตำบลบางน้ำผึ้งดังกล่าวข้างต้น ซึ่งปัจจุบันนี้ (พ.ศ. 2552) ได้ดำเนินการมาเป็นเวลา 5 ปีแล้ว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาประสิทธิผลของการดำเนินตามนโยบายส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ดังกล่าว ว่าได้มีส่วนช่วย ส่งเสริม ผลักดัน และสนับสนุนให้ เกิดการส่งเสริมคุณภาพชีวิตคนในชุมชนให้ดีขึ้นหรือไม่ อย่างไร

1.2 วัตถุประสงค์ในการศึกษา

1. เพื่อศึกษากระบวนการดำเนินนโยบายส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ที่มีผลต่อคุณภาพชีวิตของคนในชุมชน องค์การบริหารส่วนตำบลบางน้ำผึ้ง อ.พระประแดง จ.สมุทรปราการ
2. เพื่อศึกษาถึงประสิทธิผลของนโยบายส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ที่มีผลต่อคุณภาพชีวิตของคนในชุมชน องค์การบริหารส่วนตำบลบางน้ำผึ้ง อ.พระประแดง จ.สมุทรปราการ
3. เพื่อเสนอแนะแนวทางในการปรับปรุงนโยบายส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ที่มีผลต่อคุณภาพชีวิตของคนในชุมชน องค์การบริหารส่วนตำบลบางน้ำผึ้ง ให้มีประสิทธิผลที่สูงยิ่งขึ้น

1.3 ขอบเขตในการศึกษา

การศึกษาเรื่อง ประสิทธิผลของนโยบายส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ที่มีผลต่อคุณภาพชีวิตของคนในชุมชน องค์การบริหารส่วนตำบลบางน้ำผึ้ง อ.พระประแดง จ.สมุทรปราการ ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตระยะเวลาของการศึกษาในช่วง 5 ปี (พ.ศ. 2547 - 2552) ที่ส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตของประชาชนใน 6 ด้าน คือ (1) รายได้ (2) ความมั่นคงของอาชีพ (3) ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน (4) ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของชุมชน (5) การศึกษา/ศาสนา/ศิลปวัฒนธรรม และ (6) ความสัมพันธ์อันดีของครอบครัว

1.4 นิยามศัพท์ปฏิบัติการ

การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ หมายถึง การท่องเที่ยวที่คำนึงถึงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ซึ่งการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์นี้รวมไปถึงรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ และการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม

กระบวนการดำเนินนโยบาย หมายถึง ขั้นตอนในการจัดทำนโยบาย การประกาศเป็นนโยบาย การนำนโยบายไปปฏิบัติและการติดตามประเมินผลนโยบาย

ประสิทธิผลของนโยบาย หมายถึง การบรรลุวัตถุประสงค์ของแผนงานและโครงการที่อยู่ภายใต้ นโยบายส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ขององค์การบริหารส่วนตำบลบางน้ำผึ้ง

คุณภาพชีวิตของคนในชุมชน หมายถึง สภาพแวดล้อมของชีวิตที่สมดุลกันทั้งด้านสังคม เศรษฐกิจ การเมือง ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน สิ่งแวดล้อม ความสัมพันธ์อันดีภายในครอบครัว การศึกษา ตลอดจนทั้งศาสนา วัฒนธรรม ประเพณี และค่านิยมในสังคมที่ทำให้สมาชิกในชุมชนอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข

1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้ทราบกระบวนการบริหารนโยบายด้านการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ที่มีผลต่อคุณภาพชีวิตของคนในชุมชน องค์การบริหารส่วนตำบลบางน้ำผึ้ง
2. ทำให้ทราบประสิทธิผลของนโยบายส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ที่มีผลต่อคุณภาพชีวิตของคนในชุมชน องค์การบริหารส่วนตำบลบางน้ำผึ้ง
3. ได้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการวางแผน กำหนดนโยบายรองรับ และพัฒนาส่งเสริมการจัดการเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของชุมชนบางน้ำผึ้งให้มีมาตรฐานมากขึ้นทำให้ให้องค์การบริหารส่วนตำบลอื่น ๆ ได้แนวทางไปเป็นตัวอย่างกำหนดนโยบาย แผนงาน และโครงการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในพื้นที่ของตน